

مجموعه گفتارهای علمی اخلاقی

حضرت آیت الله یثربی دامت برکاته

به سوی معرفت

تفسیر آیات ولایت و امامت

غیرتی بیشتر

از

صاحب فلق عظیم صلی الله علیه و آله و سلم

۲۶ فروردین ۱۳۸۸

۱۹ ربیع الثانی ۱۴۳۰

تکثیر این جزوه

با رعایت محتوا، حفظ امانت در نقل و ذکر مأخذ مجاز است

« الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآله الطاهرين ولعنة الله على أعدائهم أجمعين » .

چکیده سخن

اهل سنت برای اثبات ادعای خود مبنی بر عدالت تمامی صحابه خصوصاً خلیفه دوم، عصمت رسول الله ﷺ را با استناد به آیاتی از قرآن و شأن نزول آن، زیر سؤال می‌برند. در این جلسه یکی دیگر از این آیات را مطرح می‌نماییم. آیاتی که اهل سنت مورد تمسک قرار می‌دهند، آیات حجاب نام دارد. اهل سنت در ذیل این آیات شأن نزول‌هایی را ذکر می‌کنند. طبق نظر آنان خلیفه دوم، بر پیامبر ﷺ برتری دارد! آنان حتی سخن را فراتر برده و عصمت پیامبر ﷺ را در همه امور زندگی نمی‌پذیرند.

بررسی آیات حجاب

در قرآن کریم آیات فراوانی دال بر نوع حجاب زنان پیامبر ﷺ به چشم می‌خورد. عمده این آیات در سوره احزاب ذکر شده است. در اینجا یکی از آیات را ذکر نموده و شأن نزول آن را از منابع اهل سنت ذکر می‌نماییم و در پایان برداشت

اهل سنت را مورد نقد و بررسی قرار می‌دهیم. خداوند سبحان در سوره احزاب می‌فرماید:

﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ غَيْرٍ نَظِيرِينَ إِنَّهُ وَلَكِنْ إِذَا دُعِيتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعِمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِي النَّبِيَّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَا يَسْتَحْيِي مِنَ الْحَقِّ وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقُلُوبِكُمْ وَقُلُوبِهِنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تُنْكِرُوا أَرْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ أَبَدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا * إِنْ تُبَدُوا شَيْئًا أَوْ تُخْفُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا ﴿١﴾ .

ای کسانی که ایمان آورده‌اید! در بیوت پیامبر داخل نشوید مگر به شما اجازه برای صرف غذا داده شود (مشروط بر اینکه قبل از موعد نیایید و) در انتظار وقت غذا ننشینید، اما هنگامی که دعوت شدید داخل شوید و وقتی غذا خوردید پراکنده شوید، و به بحث و صحبت ننشینید، این عمل پیامبر را ناراحت می‌کرد ولی او از شما شرم می‌کند، اما خداوند از بیان حق شرم ندارد و هنگامی که چیزی از وسائل زندگی از آنها (همسران پیامبر) می‌خواهید از پشت پرده بخواهید، این کار دل‌های شما و آنها را پاک‌تر می‌دارد، و شما حق ندارید رسول خدا را آزار دهید و نه هرگز همسران او را بعد از او به همسری خود در آورید که این کار نزد خدا عظیم

است! * اگر چیزی را آشکار کنید یا پنهان دارید خداوند از همه چیز آگاه است.

در منابع اهل سنت روایات فراوانی به عنوان شأن نزول آیه شریف ذکر گردیده است. ما در اینجا به هفت روایت اشاره می‌کنیم.

۱. «قال عمر: وافقت ربِّي في ثلاث (أو أربع) في مقام إبراهيم وفي أسارى بدر وفي الحجاب وقلت: يا رسول الله ﷺ! لو اتخذت على نسائك حجاباً فإنه يدخل عليك البرّ والفاجر، فأنزل الله تعالى آية الحجاب»^(۱).

عمر می‌گوید نظر من با نظر پروردگار در سه (یا چهار) امر موافق بود؛ درباره مقام ابراهیم و در مورد اسیران بدر و در مورد حجاب زنان پیامبر و به رسول خدا ﷺ گفتم: چرا همسرانت را با حجاب پوشش نمی‌دهی؟ به درستی که انسان خوب و فاسق در منزل تو رفت و آمد دارند؛ در این هنگام خداوند آیه حجاب را نازل نمود.

۲. «أمر عمر نساء النبي ﷺ بالحجاب، فقالت زينب: يابن الخطاب! إنك لتغار علينا والوحي ينزل في بيوتنا، فأنزل الله تعالى هذه الآية»^(۲).

۱- از منابع اهل سنت: الدر المنثور، جلد ۵ صفحه ۷، تفسیر ابن کثیر، جلد ۳ صفحه ۵۱۱، مسند احمد، جلد ۱ صفحه ۲۴ و صحیح بخاری، جلد ۵ صفحه ۱۵۰.
۲- از منابع اهل سنت: تفسیر الثعلبی، جلد ۸ صفحه ۶۰، الدر المنثور، جلد ۳ صفحه ۲۰۲،

عمر همسران پیامبر ﷺ را به حجاب امر کرد. پس زینب (بنت جحش) گفت: ای پسر خطاب! آیا تو در برابر ما غیرتمند می شوی در حالی که وحی در خانه های ما نازل می شود؟! پس در این هنگام خداوند متعال این آیه را نازل فرمود.

از این دو روایت دو نتیجه ناهمگون به دست می آید: ۱. آیه بعد از تقاضای عمر از پیامبر ﷺ مبنی بر رعایت حجاب همسرانش نازل شد. ۲. بعد از اینکه عمر همسران پیامبر ﷺ را امر به حجاب نمود آیه نازل گردید.

۳. «أخبرني أنس بن مالك أنه كان ابن عشر سنين مقدم رسول الله ﷺ إلى المدينة، فكنت أعلم الناس بشأن الحجاب حين أنزل في مبنتي رسول الله ﷺ بزینب بنت جحش، أصبح رسول الله ﷺ بها، عروساً، فدعا القوم فأصابوا من الطعام حتى خرجوا وبقي منهم رهط عند رسول الله ﷺ فأطالوا المكث، فقام رسول الله ﷺ وخرج، وخرجت معه لكي يخرجوا، فمشى رسول الله ﷺ ومشيت معه، حتى جاء عتبة حجرة عائشة زوج النبي ﷺ، ثم ظن رسول الله ﷺ أنهم قد خرجوا، فرجع ورجعت معه، حتى دخل علي زینب، فإذا هم جلوس لم يقوموا، فرجع رسول الله ﷺ ورجعت معه، فإذا هم قد خرجوا، فضرب بيني وبينه سترًا، وأنزل الحجاب»^(۱).

→ الكشاف، جلد ۳ صفحه ۲۷۲، مسند احمد، جلد ۱ صفحه ۴۵۶ و تفسیر القرطبي، جلد ۱۴ صفحه ۲۲۴.

۱- از منابع اهل سنت: مسند احمد، جلد ۳ صفحه ۱۶۸، صحیح بخاری، جلد ۶ صفحه ۱۴۲، السنن الكبرى، جلد ۷ صفحه ۸۷ و عمدة القاری، جلد ۲۰ صفحه ۱۵۳.

انس بن مالک می‌گوید: زمانی که پیامبر ﷺ به مدینه آمدند، ده ساله بودم و می‌گویم من آگاه‌ترین مردم به ماجرای حجاب می‌باشم. این آیه زمانی نازل شد که پیامبر ﷺ و لیمه عروسی زینب را می‌دادند. روزی که زینب بنت جحش همسر پیامبر ﷺ شد، پیامبر ﷺ اقوام خویش را دعوت نمودند. آنان زمانی که غذا را خوردند پراکنده شدند. ولی عده‌ای نزد پیامبر ﷺ ماندند و اقامت خود را طولانی نمودند. پس پیامبر خدا ﷺ از جمع خارج شدند من نیز با ایشان خارج شدم تا شاید این عده هم مجلس را ترک نمایند پس پیامبر ﷺ به راه افتادند و من هم به دنبال ایشان رفتم تا اینکه به درگاه حجره عایشه همسر پیامبر ﷺ رسیدیم، در این هنگام رسول خدا ﷺ گمان نمودند که مردم مجلس را ترک نموده‌اند. پس ایشان بازگشتند، تا اینکه بر زینب داخل شدند ولی آن عده هنوز حضور داشتند. دوباره پیامبر ﷺ بازگشتند من هم به دنبال ایشان، در این هنگام آن عده هم مجلس را ترک نمودند. پس پیامبر ﷺ بین من و خودشان پرده‌ای را قرار دادند. در این هنگام بود که آیه حجاب نازل شد.

۴. «أنس بن مالك قال: كنت مع رسول الله ﷺ، إذ مرّ على حجرة من حجره فرأى فيها قوماً جلوساً يتحدثون، ثمّ عاد فدخل الحجرة وأرخی الستر دوني، فجنّت أبا طلحة فذكرت ذلك له، فقال: لئن كان

ما تقول حقاً لينزلن الله فيه قرآناً، فأنزل الله تعالى هذه الآية»^(۱).

انس بن مالک می‌گوید: همراه رسول خدا ﷺ بودم که ایشان از کنار حجره‌ای از خانه خویش گذشتند؛ در آنجا افرادی نشسته بودند و صحبت می‌کردند. سپس ایشان برگشتند و در برابر من حجابی آویختند. من نزد ابا طلحه آمدم و ماجرا را برای او تعریف نمودم. ابوطلحه گفت: اگر واقعاً راست می‌گویی، حتماً در این مورد آیه‌ای نازل خواهد شد. پس خداوند سبحان این آیه را نازل فرمود.

۵. «أن رسول الله ﷺ كان يطعم ومعه بعض أصحابه فأصاب يد رجل منهم يد عائشه وكانت معهم، فكره النبي ﷺ ذلك، فنزلت آية الحجاب»^(۲).

رسول خدا ﷺ همراه بعضی از اصحاب مشغول غذا خوردن بودند که، دست یکی از مردها با دست عائشه برخورد نمود. پیامبر ﷺ از این اتفاق ناراحت شدند، سپس آیه حجاب نازل گردید.

۶. «عن عائشه قالت: خرجت سودة رضی الله عنها بعد ما ضرب

۱- از منابع اهل سنت: فتح الباری، جلد ۸ صفحه ۴۰۷، تفسیر ابن کثیر، جلد ۳ صفحه ۵۱۲ و تاریخ مدینه دمشق، جلد ۱۷ صفحه ۴۱.
 ۲- از منابع اهل سنت: الکشاف، جلد ۳ صفحه ۲۷۲، الدر المنثور، جلد ۵ صفحه ۲۱۳، فتح الباری، جلد ۱ صفحه ۲۱۹، تفسیر الثعلبی، جلد ۸ صفحه ۶۰ و تفسیر القرطبی، جلد ۱۴ صفحه ۲۲۵.

الحجاب لحاجتها، وكانت امرأة جسيمة لا تخفى على من يعرفها،
 فرآها عمر فقال: يا سودة إنك والله! ما تخفين علينا، فانظري كيف
 تخرجين، فانكفات راجعة ورسول الله ﷺ في بيتي، وإنه
 ليتعشى، وفي يده عرق، فدخلت وقالت: يا رسول الله! إنني خرجت
 لبعض حاجتي، فقال لي عمر كذا وكذا، فأوحى إليه ثم رفع عنه وإن
 العرق في يده، فقال: إنّه قد أذن لكن إن تخرجن لحاجتكن»^(۱).

عایشه می‌گوید: سوده بعد از کامل کردن حجاب خود از منزل
 خارج شد. او زنی چاق بود و بر کسی که او را می‌شناخت،
 ناشناس نمی‌ماند. عمر او را دید و گفت: ای سوده قسم به خدا!
 تو بر ما مخفی نیستی پس مواظب باش که چگونه خارج
 می‌شوی، سوده با سرعت برگشت در حالی که رسول خدا ﷺ
 در منزل من مشغول صرف شام بودند و در دست ایشان استخوانی
 بود، سوده گفت: ای رسول خدا! همانا من برای انجام کاری از
 منزل خارج شدم و عمر به من چنین و چنان گفت. پس به ایشان
 وحی شد، آنگاه رسول خدا ﷺ در حالی که استخوان در
 دست داشتند، بلند شدند و فرمودند: همانا شما اگر برای انجام
 کاری خارج شوید اجازه دارید.

۱- از منابع اهل سنت: مسند احمد، جلد ۶ صفحه ۵۶، صحیح بخاری، جلد ۶ صفحه ۲۶،
 صحیح مسلم، جلد ۷ صفحه ۶، تفسیر ابن کثیر، جلد ۳ صفحه ۵۱۳ و الدر المنثور،
 جلد ۵ صفحه ۲۲۱.

۷. «کان عمر یقول: یا رسول الله ﷺ! أحجب نسائك، فلم یکن رسول الله ﷺ یفعل، فخرجت سودة بنت زمعة، زوج النبي ﷺ، وكانت امرأة طويلة، فنادها عمر بصوته الأعلى: قد عرفناك يا سودة! حرصا أن ينزل الحجاب، قال: فأنزل الله الحجاب»^(۱).

عمر می‌گفت: ای رسول خدا ﷺ! همسران خویش را پوشیده‌دار، ولی رسول خدا ﷺ چنین نمودند. تا اینکه سوده بنت زمعه که زنی قد بلند بود، از منزل بیرون رفت. در آن هنگام عمر با صدای بلند او را صدا زده و گفت: ای سوده! تو را شناختیم، به خاطر حرص بر اینکه آیه حجاب نازل شود پس آیه حجاب نازل شد.

اهل سنت طبق روایاتی که ذکر شد، ادعا می‌کنند فضیلتی برای عمر ثابت می‌شود و آن فضیلت این است که او زودتر از پیامبر ﷺ و حتی خداوند متعال می‌خواست که فرمان حجاب نازل شود و زنان پیامبر ﷺ زودتر در پرده حجاب قرار بگیرند!

لشکالات وارده بر روایات مذکور

اشکال اول:

اگر اهل سنت در شأن نزول آیه شریف تنها دو حدیث را ذکر می‌کردند، حرف

۱- از منابع اهل سنت: مسند احمد، جلد ۶ صفحه ۲۲۳، صحیح بخاری، جلد ۱ صفحه ۴۶، صحیح مسلم، جلد ۷ صفحه ۷ و تفسیر ابن کثیر، جلد ۳ صفحه ۵۱۳.

آنها از نظر متنی کاملاً صحیح بود، گرچه از نظر سند همه را مجعول می‌دانیم. ولی آنها روایات بعدی را هم ذکر می‌کنند که به هیچ وجه ربطی به خلیفه دوم ندارد و نمی‌تواند به عنوان فضیلتی برای او ثبت شود. مثلاً در داستان ولیمه ازدواج زینب بنت جحش قرطبی؛ مفسر معروف اهل سنت ماجرا را چنین بیان می‌کند.

«كانت سيرة القوم إذا كان لهم طعام وليمة أو نحوه أن يبكر من شاء إلى الدعوة، ينتظرون طبخ الطعام ونضجه وكذلك إذا فرغوا منه، جلسوا. كذلك فنهى الله المؤمنين عن أمثال ذلك في بيت النبي ﷺ» (۱).

سنت عرب جاهلی چنین بود: زمانی که به مجلس ولیمه و مانند آن دعوت می‌شدند، از صبح به آنجا می‌رفتند و منتظر می‌شدند تا غذا پخته و آماده شود. و همچنین زمانی که از صرف غذا فارغ می‌شدند به صحبت می‌نشستند. پس خداوند متعال مؤمنین را از انجام این‌گونه اعمال در خانه پیامبر ﷺ نهی فرمود.

به هر جهت طبق این سخنان، نهی وارد در روایت مربوط به این سنت جاهلی می‌باشد و سؤال ما از اهل سنت این است که نهی که به سنتی جاهلی برگشت دارد، چگونه می‌تواند برای خلیفه دوم فضیلت به شمار آید؟ اگر تنها دو روایت نخست را ذکر می‌کردید، سخن شما تا حدودی قابل پذیرش بود، ولی کدام روایت را از شما بپذیریم؟

۱ - تفسیر القرطبی، جلد ۱۴ صفحه ۲۲۵.

اشکال دوّم:

ادّعی اهل سنّت این است که غیرت و تقاضای خلیفه دوّم باعث شد تا آیه شریف نازل شود و همسران پیامبر ﷺ را به حجاب فرمان دهد؛ در حالی که این سخن طبق روایاتی که خود اهل سنّت نقل می‌کنند، باطل است؛ زیرا در یکی از روایات به نقل از زینب بنت جحش خواندیم:

«یا بن الخطاب! إنك تغار علينا والوحي ينزل في بيوتنا؟»^(۱).

آیا تو در برابر ما غیرت نشان می‌دهی در حالی که وحی در خانه ما نازل می‌شود؟

آنچه که از این سخن به دست می‌آید این است که درخواست و تقاضای خلیفه دوّم مبنی بر رعایت حجاب، بعد از نزول آیه شریف بوده نه قبل از آن، پس چگونه اهل سنّت ادّعا می‌کنند آیه شریف بعد از غیرت و تقاضای خلیفه دوّم نازل گردید؟ این اشکالی است که قرطبی مفسّر اهل سنّت نیز آن را در تفسیر خود نقل می‌کند^(۲). بنابر این برداشت نیز فضیلتی برای عمر اثبات نخواهد شد.

اشکال سوّم:

در ماجرای سوده چنانچه ملاحظه نمودید، خلیفه دوّم به همسر پیامبر ﷺ با صدای بلند گفت: ای سوده تو را شناختم مواظب باش که چگونه از خانه خارج می‌شوی. حرکت خلیفه دوّم دو احتمال دارد. ۱. از روی حرص و ولع به این مطلب بوده که شاید آیه حجاب زودتر نازل شود. ۲. حرکت او حرکتی ایدائی بوده

۱ - از منابع اهل سنّت: الدر المنثور، جلد ۳ صفحه ۲۲۲.

۲ - تفسیر قرطبی، جلد ۱۴ صفحه ۲۲۵.

و موجب ناراحتی همسر پیامبر ﷺ و در پی آن خود پیامبر ﷺ شده است. در صورت صحت هر یک از دو احتمال فوق، استدلال اهل سنت مخدوش می‌شود. زیرا اگر خلیفه دوم قصد آزار و اذیت داشته، در واقع وی مشوق همسران پیامبر ﷺ به رعایت حجاب نبوده، بلکه مشغول نگاه کردن بوده و آزادانه به همسران پیامبر ﷺ نگاه می‌کرده و حتی فریاد می‌زند: ای سوده تو را شناختم، و برخلاف میل او آیه حجاب نازل شده است. اگر اهل سنت ادعا کنند که جهت تحریص بر حجاب چنین حرکتی از او سر زد، باز می‌گوییم آیا تشویق با آبرو ریزی و داد و فریاد سازگار است؟ آیا درست است که خلیفه دوم همسر پیامبر خدا ﷺ را در میان مردم رسوا نماید؟ به هر جهت هر کدام از این دو احتمال که پذیرفته شود برای عمر خطایی بزرگ به شمار می‌رود نه فضیلت.

خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿ يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَأَزْوَاجِكَ وَبَنَاتِكَ وَنِسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِينَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيبِهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفْنَ فَلَا يُؤْذَيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَحِيمًا ﴾^(۱).

ای پیامبر ﷺ به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو جلباب‌های خود را بر خویش افکنند این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است، خداوند همواره غفور و رحیم است.

خداوند متعال در این آیه یکی از جنبه‌های مثبت حجاب را مورد اذیت و آزار

۱ - سوره احزاب، آیه ۵۹.

قرار نگرفتن معرّفی می‌کند، زیرا پسران عرب در کوچه‌ها می‌نشستند و زنانی را که در حال عبور بودند، مورد اذیت و آزار قرار می‌دادند. حال آیا حرکت خلیفه دوم اذیت و آزار همسر پیامبر ﷺ و نوعی تمسخر محسوب نمی‌شود؟

طبری و انکار حقیقت

طبری در ذیل آیه ۵۳ از سوره احزاب که در صدر بحث ذکر گردید، می‌گوید:

«إِنَّ ذَلِكَ نَزَلَ فِي رَجُلٍ كَانَ يَدْخُلُ قَبْلَ الْحِجَابِ؛

این آیه در مورد مردی نازل شده که قبل از نزول آیه شریف، به داخل خانه پیامبر ﷺ رفت و آمد داشت.

و در ادامه می‌گوید:

رَبَّمَا بَلَغَ النَّبِيُّ ﷺ أَنَّ الرَّجُلَ يَقُولُ لَوْ أَنَّ النَّبِيَّ ﷺ تَوَفَّى تَزَوَّجَتْ فَلَانَةٌ مِنْ بَعْدِهِ، فَكَانَ ذَلِكَ يُؤْذِي النَّبِيَّ ﷺ فَنَزَلَ الْقُرْآنُ»^(۱).

چه بسیار می‌شد که به پیامبر ﷺ خبر می‌رسید که فلان مرد گفته اگر پیامبر ﷺ از دنیا برود با فلان همسر او ازدواج می‌کنم. پس این مطالب پیامبر ﷺ را مورد اذیت و آزار قرار می‌داد تا اینکه آیه قرآن نازل شد.

طبری در مورد دلیل نزول آیه حجاب، چنین می‌گوید:

«إِنَّ سَبَبَ أَمْرِ اللَّهِ النَّسَاءِ بِالْحِجَابِ، إِتْمَانُ كَانٍ مِنْ أَجْلِ أَنَّ رَجُلًا كَانَ يَأْكُلُ

۱- جامع البيان، جلد ۲۲ صفحه ۵۰.

مع رسول الله ﷺ وعائشة معهما، فأصابت يدها يد الرجل، فكره ذلك رسول الله ﷺ» (۱).

دلیل صدور فرمان حجاب این است که مردی که همراه رسول خدا ﷺ و عایشه مشغول خوردن غذا بودند پس ناگهان دست عایشه با دست مرد برخورد نمود و پیامبر ﷺ از این عمل ناراحت شدند.

چنانچه می بینید طبری در این دو روایت آن مرد را مجهول می آورد و از او نامی نمی برد، به راستی او کیست؟ آیا او شخصی غیر از خلیفه دوم است؟ جواب منفی می باشد، زیرا از روایاتی که اهل سنت نقل می کنند روشن می شود که این مرد همان خلیفه دوم می باشد.

برای تحکیم استدلال، به آیه ای از قرآن مجید استناد می نمایم.

﴿ يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَأَحَدٍ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقِيْنَ فَلَآ تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَّعْرُوفًا ﴾ (۲).

ای همسران پیامبر! شما همچون یکی از زنان معمولی نیستید اگر تقوی پیشه کنید، بنابر این به گونه ای هوس انگیز سخن نگوئید که بیمار دلان در شما طمع کنند و سخن شایسته بگوئید.

در این آیه خداوند متعال به همسران پیامبر ﷺ دستور می دهد حتی در نوع سخن گفتن دقت کنند تا طمع ورزان در آنان طمع نکنند. به هر جهت از مجموع

۱ - جامع البیان، جلد ۲۲ صفحه ۴۸.

۲ - سوره احزاب، آیه ۳۲.

نقل‌ها چنین به دست می‌آید مردی که پیش از نزول آیهٔ حجاب، رفت و آمد زیادی به خانهٔ پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ داشت، و بنا داشت که پس از وفات پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ با عایشه ازدواج نماید، خلیفهٔ دوم می‌باشد. همچنین نزول آیهٔ شریف هیچ ربطی به خلیفهٔ دوم ندارد و نمی‌تواند به عنوان فضیلتی برای او ثبت شود زیرا دلیل نزول آن، قطع طمع ورزان بوده و عملی جهت پیشگیری از اِعمال طمع آنان، محسوب می‌شود. و همچنین جهت درمان بیمار دلی بیمار دلان، بوده است^(۱). آنچه که از مجموع سخنان به دست می‌آید این است که این آیات و روایات، هیچ‌گونه فضیلتی را برای خلیفهٔ دوم ثابت نمی‌کند، بلکه برعکس بیمار دلی وی را آشکار و به اثبات می‌رساند.

منکرین یا مدعیان حجاب!!

خداوند سبحان در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿لَئِن لَّمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِم مَّرَضٌ وَالْمُرْجِفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغْرِبَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَاوِرُونَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا * مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثَقِفُوا أَخَذُوا وَقُتِلُوا تَقْتِيلًا﴾^(۲).

اگر منافقین و آنها که در دل هایشان بیماری است و آنها که دروغ و شایعات بی‌اساس در مدینه پخش می‌کنند دست از کار خود

۱- توضیح بیشتر در مورد بیمار دلان را در جلد دوم کتاب سیری در آیات ولایت و امامت که به زودی منتشر می‌شود، ملاحظه کنید.
۲- سورهٔ احزاب، آیات ۶۱ و ۶۰.

برندارند تو را بر ضد آنان می شورانیم سپس جز مدت کوتاهی نمی توانند درکنار تو دراین شهر بمانند * از همه جا طرد می شوند، و هر جا یافته شوند گرفته خواهند شد و به قتل خواهند رسید.

این آیات بعد از آیات حجاب نازل شده و گویا دلیل لعن افراد را مبارزه آنها با حجاب می داند. آنها با حجاب به خاطر تمایلات نفسانی خویش به مبارزه برخاستند نه تنها حجاب بلکه با صریح آیه قرآن که می فرماید: حق ندارید همسران پیامبر را بعد از وفات او به عنوان همسری انتخاب کنید^(۱)، به مبارزه برخاستند و علناً اعلام می کردند ما بعد از وفات پیامبر ﷺ فلان زن را به عنوان همسر برمی گزینیم.

«لئن مات محمد ﷺ [لا تزوجن عائشة]»^(۲).

اگر محمد ﷺ وفات کند من حتماً با عایشه ازدواج می کنم.
آیا چنین شخصی مستحق لعن و نفرین نمی باشد؟ تعجب باز در جایی است که او خود را مشوق نزول آیات حجاب می داند!

با توجه به این نکته می گوئیم، نزول آیات حجاب به دلیل نهی و پیشگیری از اعمال طمع بیمار دلان می باشد. به عنوان یک مصداق روشن از این گونه طمع ها، آیه در صدد پیشگیری از ارتباطی است که بعد از وفات پیامبر ﷺ میان خلیفه دوم و عایشه بوجود می آید. آیا درست است که ادعا کنیم خلیفه دوم غیرت

۱- سوره احزاب، آیه ۵۳.

۲- از منابع اهل سنت: الدر المنثور، جلد ۵ صفحه ۲۱۴، عمدة القاری، جلد ۱۹ صفحه ۱۲۱ و الکشاف، جلد ۳ صفحه ۲۷۲.

بیشتری نسبت به پیامبر ﷺ داشت؟ مگر پیامبر ﷺ در قرآن با عنوان خُلق عظیم توصیف نشده است؟

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾^(۱).

و تو اخلاق عظیم و برجسته‌ای داری.

آیا خُلق عظیم شامل غیرت در برابر ناموس نمی‌شود؟ مگر پیامبر ﷺ همانی نیست که خدا و ملائکه او بر ایشان درود و سلام می‌فرستند^(۲)؟

آیا غیرت پیامبر ﷺ بیشتر بود یا کسانی که بعد از نزول آیات حجاب دچار عصبانیت زیادی شده و هر کدام به خاطر ممنوعیت از مواجهه با همسران پیامبر ﷺ سخنی گفتند؟ در کتب اهل سنت نقل‌هایی دالّ بر این مطلب می‌یابیم، از جمله

«أُنْهِیَ أَنْ نَكَلِّمَ بَنَاتِ عَمِّنَا إِلَّا مِنْ وَرَاءِ الْحِجَابِ؟ لَثْنُ مَاتِ مُحَمَّدٍ [ﷺ] لَا تُزَوِّجَنَّ فُلَانَةَ»^(۳).

آیا ما از سخن گفتن با دختر عموهایمان منع شده‌ایم مگر اینکه از پس پرده با آنان سخن بگوییم؟ اگر محمد [ﷺ] از دنیا برود حتماً با فلان همسر او ازدواج می‌کنیم.

«قَالَ رَجُلٌ مِنْ بَنِي تَيْمٍ: أَنْحَجِبُ عَنْ بَنَاتِ عَمِّنَا؟ إِنَّ مَاتِ مُحَمَّدٍ [ﷺ] عَرَّسْنَا بَهَنَ»^(۴).

۱ - سوره قلم، آیه ۴.

۲ - سوره احزاب، آیه ۵۶.

۳ - الکشاف، جلد ۳ صفحه ۲۷۲ و الدر المنثور، جلد ۵ صفحه ۲۱۴.

۴ - التبیان، جلد ۸ صفحه ۲۵۸.

مردی از قبیله بنی تیم گفت: آیا ما از دختر عموهایمان محجوب مانده‌ایم؟ اگر محمد صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ از دنیا برود با آنان عروسی می‌کنیم. سخن ما این است که آیا غیرت پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ بیشتر بود یا افرادی که در فکر ازدواج با همسران پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ هستند، در حالی که به صریح قرآن از این عمل نهی شده‌اند؟ آیا می‌توان گفت غیرت خلیفه دوم از خدا هم بیشتر بود زیرا خلیفه تمایل داشت هر چه زودتر آیه حجاب نازل شود؟ مگر خداوند متعال خالق غیرت و غیور نمی‌باشد؟

دو نکته مهم و اساسی

۱. مطالعه آیه ۵۳ سوره احزاب که در آن آمده بود بدون اجازه وارد خانه پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ نشوید، نا خود آگاه اشک را به چشمان انسان می‌آورد. آیا واقعاً به این آیه قرآن عمل نمودند؟ واقعاً این مسأله، غم جانسوزی است که قلب همه عالم را به درد می‌آورد و اشک چشمان همه انسان‌های حقیقت بین را جاری می‌نماید. این خانه، خانه‌ای بود که امام صادق عَلَيْهِ السَّلَام می‌فرمودند:

«كان جبرئيل إذا أتى النبي صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ قعد بين يديه، قعدة العبد وكان لا يدخل حتى يستأذنه»^(۱).

زمانی که جبرئیل نزد پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌آمد مانند بردگان در برابر ایشان می‌نشست و وارد خانه نمی‌شد تا زمانی که به او اجازه داده شود.

۱- بحار الانوار، جلد ۱۸ صفحه ۲۵۶، تفسیر نور الثقلین، جلد ۴ صفحه ۲۹۷.

عزرائیل نیز برای قبض روح پیامبر ﷺ نخست دقّ الباب نمود و بعد از اذن وارد خانه شد^(۱).

با این خانه چه کردند آیا حق آن را به جای آوردند؟ آیا راهی جز به آتش کشیدن این خانه نبود^(۲)؟ همان افرادی که اهل سنت به خاطر این ادعا که آنان همگی عادل هستند، حاضرند عصمت پیامبر ﷺ را خدشه دار نموده و زیر سؤال ببرند، بدون اذن وارد خانه وحی شدند و حرمت آن را شکستند.

۲. خداوند متعال در قرآن کریم می‌فرماید:

﴿وَقُرْآنَ فِي بُيُوتِكُمْ وَلَا تَبَرَّجْنَ بُرُجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى﴾^(۳).

[ای همسران پیامبر] و در خانه‌های خود بمانید و همچون دوران جاهلیت نخستین (در میان مردم) ظاهر نشوید.

طبق این آیه شریف، همسران پیامبر ﷺ مأمور شدند در خانه‌های خود نشسته و هرگز در مسائل دخالت نکنند. پس چگونه بود که عایشه را از خانه بیرون کشیده و سوار بر جمل او را شهری به شهر دیگر گردانیدند تا به بصره رسیدند و او را رو در روی خلیفه رسول خدا ﷺ یعنی امیرالمؤمنین علی عليه السلام قرار دادند^(۴)؟ آیا در مورد عایشه استثنایی وجود داشت که او را مجاز می‌کرد از

۱- بحارالانوار، جلد ۲۲ صفحه ۵۳۳ و از منابع اهل سنت: طبقات الکبری، جلد ۲ صفحه ۲۵۹.

۲- از منابع اهل سنت: شرح نهج البلاغه ابن ابی الحدید، جلد ۲۰ صفحه ۱۴۷ و الامامة والسياسة، جلد ۱ صفحه ۳۰.

۳- سورة احزاب، آیه ۳۳.

۴- از منابع اهل سنت: تاریخ الإسلام ذهبی، جلد ۳ صفحه ۴۸۳ و الکامل فی التاریخ، جلد ۳ صفحه ۲۰۵.

خانه خود بیرون بیاید؟ واقعاً آیا این آیات شامل همه همسران پیامبر ﷺ نمی‌شد؟

عایشه حتی به این عمل هم اکتفا نکرد و زمانی که بیکر مطهر حضرت امام حسن مجتبیٰ علیه السلام را جهت وداع و دفن در خانه جدش رسول خدا صلی الله علیه و آله و سلم آوردند، سوار بر استری شد و دستور تیراندازی به بدن اطهر حضرت امام حسن مجتبیٰ علیه السلام را صادر نمود و ابن عباس به او گفت:

«یوم علی الجمل و یوم علی البغل»^(۱).

ای عایشه روزی سوار بر شتر و روزی سوار بر قاطر (مشغول فتنه‌انگیزی) هستی.

حال اهل سنت چگونه تمام واقعیات تاریخی را زیر سؤال برده و تنها به این فکر هستند که صحابه را بری از هرگونه فسق و فجور معرفی کنند؟ تمام آیات و روایاتی که ذکر شد قدرت این را ندارد که بتواند اصل مسلمی مانند عصمت انبیاء علیهم السلام را زیر سؤال ببرد و همچنین هیچ‌گونه فضیلت و برتری را برای صحابه به اثبات نمی‌رساند.

«والسلام علیکم ورحمة الله وبرکاته»

۱- بحار الانوار، جلد ۴۴ صفحه ۱۴۱.

خودآزمایی

- ① اهل سنت در رابطه با نقش عمر در مورد نزول آیات حجاب به چه روایاتی استناد می‌کنند؟
- ② انس ابن مالک در مورد شأن نزول آیه حجاب چه می‌گوید؟
- ③ چه اشکالاتی بر روایات اهل سنت وارد است؟
- ④ عرب‌ها چگونه و به چه روش به میهمانی می‌رفتند؟
- ⑤ خداوند متعال در مورد یکی از جنبه‌های مثبت حجاب چه می‌فرماید؟
- ⑥ طبری در مورد شأن نزول آیات حجاب چه می‌گوید؟
- ⑦ چه کسانی قصد ازدواج با همسران پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ داشتند و خداوند متعال در مورد آنان چه می‌فرماید؟
- ⑧ خداوند سبحان، رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را چگونه توصیف می‌نماید؟
- ⑨ آیا صحابه حرمت خانه رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ را حفظ کردند؟
- ⑩ عایشه، پس از رسول الله صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ چه فتنه‌هایی به پا کرد؟

به سوی معرفت ۸۵

۲۶

آیا درست است که ادعا کنیم خلیفهٔ دوم
غیرت بیشتری نسبت به پیامبر ﷺ
داشت؟ مگر پیامبر ﷺ در قرآن با عنوان
خُلِقَ عَظِيمٌ توصیف نشده است؟ ﴿وَإِنَّكَ
لَمَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾. و تو اخلاق عظیم و
برجسته‌ای داری. آیا خُلُقِ عَظِيمِ شامل
غیرت در برابر ناموس نمی‌شود؟ مگر
پیامبر ﷺ همانی نیست که خدا و ملائکه
او بر ایشان درود و سلام می‌فرستند؟ آیا
غیرت پیامبر ﷺ بیشتر بود یا کسانی که
بعد از نزول آیات حجاب دچار عصبانیت
زیادی شده و هر کدام به خاطر ممنوعیت از
مواجهه با همسران پیامبر ﷺ سخنی گفتند؟
(صفحه ۱۷ از همین جزوه)

- محل عرضهٔ CD جلسات به سوی معرفت:
ابتدای خیابان امام، جنب قائمیه، فروشگاه آوای مهر.
- شمارهٔ سیستم پیام کوتاه (SMS) ۳۰۰۰۷۲۲۷۰۸ می‌باشد.
- در صورت تمایل به دریافت پیام کوتاه جلسات، شمارهٔ تلفن
همراه خود یا دوستانتان را با نام به سیستم ارسال کنید.

محل برگزاری جلسات :

کاشان : حسینیهٔ مرحوم آیت الله یشربی رحمته

تلفن : ۴۴۴۴۳۴۳ - ۴۴۴۵۲۷۷ نما بر : ۴۴۴۹۹۳۳

پست الکترونیک : info@yasrebi.ir

www.yasrebi.ir